

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznauila (inzerati) se sprejemajo in veljá trispodna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 248.

V Ljubljani, v ponedeljek 27. oktobra 1884.

Letnik XII.

Linški škof o liberalnem učitelji Rohrwecku in o brezvernih šolah.

„Slovenčevi“ bralci so imeli že pred dvema mesecema priložnost se prepričati o gorečnosti in vnemi, s katero skrbi vzorni Linški škof dr. Rudigier za dušni in telesni blagor izročene mu čede. Bilo je ravno pred volitvami v deželni zbor, ko je čuječi čuvaj na sijonski skali povzdignil svoj glas, ter v krepkem, jedernatem in odločnem pastirskem listu razložil svojim vernikom pomen volitev v deželni zbor v duševnem in gmotnem oziru. Opomnil jih je, naj se vsi vdeležé volitev in naj volijo za svoje zastopnike samo zanesljive katoliške može, ki se nikdar ne sramujejo, tudi očitno ne, svojega najdražjega zaklada sv. vere, in ki imajo poleg tega tudi dovolj zmožnosti svoje volilce v vsaki stroki vspešno zastopati. Opomin ljubljenejšega višjega pastirja ni bil glas vpijočega v puščavi; vsi oni, katerim še ni liberalna móra zadnjih desetletij zamorila zadnje iskre verskega prepričanja, so se oklenili svojega škofa in pod njegovim vodstvom ponosno stopili na bojno polje in tako zmagonosno premagali zagovornike pogubnega liberalizma, ki je pod krinko prostosti in napredka dvajset let zatiral avstrijske nenemške narode, in je kakor moreč črv razjedel družinsko življenje, ter državo kakor tudi posamezne dežele zakopal v velike dolgove, ob enem pa katoliški cerkvi vsekaj najglobokejše rane, ki se desetletja ne bodo mogle zaceliti. Strašna nevihta se je zbrala vsled tacega vspeha nad glavo Linškega škofa; ojstre pušice so letele iz judovskih in pojudenih listov nanj, a dosegle niso čisto nič, ker v prepričanju, da deluje za čast božjo in izveličanje duš, je ostal „večni“ in nepremagljivi sovražnik liberalizma trd kot skala. Pušice so sicer gosto letele, a ker niso nič zadele, je tudi boj prenehal. Pa le prenehal je, da bi se čez malo časa zopet s toliko večjo oostrostjo ponovil.

Komaj dva meseca sta pretekla od volitev v zgornjeavstrijski deželni zbor in Linški škof bojuje že zopet drugi boj. Ali bo zmaga ravno tako slavna kot pred dvema mesecema, ne moremo še reči; a

o tem je pa vsak katoličan prepričan, da je imel Linški škof zdaj ravno tako, da se veliko večji dolžnost povzdigniti svoj glas in braniti pravice katoliške vere, kakor pred dvema mesecema.

Kam bi prišli, ako bi smeli učitelji à la Rohrweck nekaznovani ali pa še neposvarjeni tako zlobno napadati katoliško cerkev! Vsa zadeva med Linškim škofom in liberalnim učiteljem Rohrweckom je „Slovenčevim“ bralcem le po večem že znana, zato hočemo v popolnitev priobčiti govor Linškega škofa, kterege je govoril o tej zadevi in sploh o liberalnih šolah pri občnem shodu zgornjeavstrijskega katoliškega ljudskega društva (Volksverein.) Ta govor je posebno zanimiv, ker pojasnuje prav natančno ves neprijeten dogodek in obsega prav zdrave nazore sploh o šoli. Dunajski „Vaterland“ pravi, da se sme prištevati govor Linškega škofa o Rohrweckovi zadevi, k najbolj izvrstnim, kar jih je ta dobro znani in sloveči govornik kedaj govoril.

Govor se glasi: Neki avstrijski pesnik je pisal l. 1848 vojnemu poveljniku Radeckiju: „V tvojem taborju je Avstrija.“ Dragi možje! Danes imamo v Lincu dve zberovanji: imamo deželni zbor, ki bo ravnokar za letos sklenjen in imamo občni shod katoliškega ljudskega društva. Obema tema zboroma bi jaz z ozirom na Zgornje-Avstrijsko zaklical. V vašem taborju je Zgornje-Avstrijsko.

Zgornje-Avstrijsko je letos v deželnem zboru: V deželnem zboru imamo veliko konservativno večino. Od tistega časa, kar so sploh deželni zbori, je sedanji deželni zbor prvi konservativen, če izvzamemo samo enega, ki je pa le malo časa trpel. V tem konservativnem zboru je Zgornje-Avstrijsko. Jaz nisem že od nekaj z ozirom na deželni zbor nič družega želel, kakor da bi bilo v njem izraženo mišljenje naše dežele. Dežela je dobra, in ako je mišljenje cele dežele izraženo v deželnem zboru, mora tudi deželni zbor dober biti. V letošnjem deželnem zboru je izraženo mišljenje cele dežele. V njem smo dali Bogu kar je božjega, cesarju kar je cesarjevega, in našemu dobremu ljudstvu smo dali to, kar je njegovega; poleg tega pa upamo, da bo z božjim blagoslovom ta deželni zbor še veliko dobrega za

Zgornje-Avstrijsko storil. Ako tudi tega ali onega še ni takoj storil, je pa vsaj podlago dobri stvari postavil, katero bo prej ali pozneje dovršil. In v tem zboru (katoliškem društvu), dragi možje, vlada isto mišljenje in prepričanje, ki navdaja večino našega sedanjega deželnega zbora, ker vsi so si zbrali za geslo besede: „Vse za vero, dom, cesarja!“

Tudi katoliškemu društvu moram reči: mi bi tacega deželnega zbora nikdar ne imeli, ko bi ne imeli katoliškega društva. Njemu se moramo že za prav veliko zahvaliti. Sploh bi bilo na našem Zgornje-Avstrijskem veliko slabše, ko bi ne imeli tega društva. Zato moram pa tudi izreči svoje veselje nad tem, da se ni društvo v zadnjih letih navzlic mnogim napadom nič zmanjšalo, marveč se še povečalo in se še veča od dne do dne. Radostno izrečem svojo zahvalo gospodu predsedniku tega društva in vsemu odboru in vsem onim, ki so sploh kaj za to društvo in s tem društvom delali.

Gospod predsednik me je povabil, da bi pri tem shodu spregovoril nekatere besede. Nisem se dolgo premišljeval, o čem naj govorim. Dragi možje! Dogodek iz najnovejšega časa, ki se je zgodil v naši deželi, je povzročil veliko pozornost na vsem Zgornje-Avstrijskem. Pa ne samo Zgornje-Avstrijsko, ampak vsa Avstrija, in ne samo vsa Avstrija, ampak tudi skoro vsa Evropa se zanj zanima. Kdo vé, če tega dogodka že v Ameriki ne obravnavajo. In ta dogodek je zgodba Leonfeldska, šolska zadeva v Leonfeldu.

Priložnosti, ktera se je na moje veliko veselje ponudila, nočem opustiti, da ne bi te zadeve pojasnil. Zato vam hočem najprej povedati, kako se je ta dogodek razvil. Pred dobrim letom so mi iz Leonfeldna sporočili, da zlorabi ondotni učitelj Franc Rohrweck svojo službo v to, da napada vero otrok. Zato sem začel stvar preiskavati in sem se kmalu do dobrega prepričal, da je bilo sporočilo le presresnično. Zato sem naročil Leonfeldskemu župniku, naj pokliče, opiraje se na svojo župnijsko oblast, tega učitelja na odgovor.

Če tudi po sedaj veljavni šolski postavi duhovnik ni več predstojnik krajne šole, je pa vendar še

LISTEK.

Valvazor o polhih.

(Dalje.)

Polhi so v jeseni prav debeli in mastni; prav dobri za pečenko, pravi Valvazor. Gospódi se studi taka jed, posebno ženskam. Nekterim zato, ker jih škrat pase, nekterim, ker so kakor podgane. (Nekteri jim res pravijo: gojzdne miši, kar pa vendar niso. Pis.)

Kmetom se polh ne gabi; eni jih še nasolijo, v posodo denejo in suhe po zimi vživajo. Ko sem bil l. 1874 v Kočevji, sem res slišal, da nekteri tako delajo; prav je, saj so še suhe drobnice (hrušice) po zimi dobre, pa bi polhi dobri ne bili! saj živé o domačih „dateljnih“ in „mandeljnih“.

Kožice polhove so dobre in se daleč po Evropi razpošiljajo, pravi Valvazor in to še dandanes veljá. Polhove kape so res lahke in gorke. Pojdi po zimi na Kočevsko med kmetijsko ljudstvo ali vsaj k sosedom kočevskim, koliko „polhovk“ boš videl! Ako jo očka že zeló ponosi, dá jo sinčku; z njo v

gojzd hodi po drva, kozle in koze pase — ako je sila — jo tudi za volkom ali kakem zajcem vrže. Te kape so vse hvalevredne, zdrave so — saj so narejene iz domačega „hermelina“. Da bi obleka s takimi kožicami podložena dobra ne bila, kdo bi nad tem dvomil? Kočevjarji, pa tudi „Kranjci“ jih vsako leto na tisoče polovijo v Auerspergovih gojzdih in svojih; pravo veselje imajo pri tem.

Teh živalic je vedno manj; bolj ko se gojzdi izsekavajo, toliko bolj se od nas pomikajo; ta „rod“ se vedno bolj zatira kakor Indijani v Ameriki po Angležih . . .

Polhi ljubijo gorak, dobro zarašen gojzd; „špilast“ svet in star, votlinast les.

No, pa kjer medved svoj „kvartir“ dóbi, gotovo ga tudi polhu ne manjka.

O polhih, pravi Valvazor, sem zato bolj obširno poročal, ker še nikjer bral nisem, da bi bil kdo drug to storil.

Prav je imel blagi mož, kaj ne, dragi čitatelj? On nam je veliko veliko domačega blaga pogube — pozabljenosti — rešil; hvaležni smo mu za vse.

Ako hočeš, dragi bralec, o polhih kaj več vediti, naj ti še iz lastne skušnje kaj povem.

„Ni je nesreče brez sreče“; kakor se pogostokrat na svetu godi. Eni žalujejo, drugi se veselijo; enim gré dobro, drugim slabo. Kako to posebno še „študent“ čuti, kadar se zaključi šolsko leto; kaka „smešna“ čutila so v srcih učeče se mladeži! Eni dobijo dobra spričala za 15 kr. in letni trud; drugi zraven te denarne zgube pa še kako „dvojko“, celó „trojko“ za nameček. Pridnim je bil profesor pravičen; zadnje „mučenike“ je pa goljufal — uboge pare! — pravice ni, pravice; tako modruje mladež z „mešanimi“ čutili. Le enkrat sem bil vprašan, pravi tak „študent“, pa mi dvojko dá! ko bi tudi znal ne bil, moral bi bil profesor vsaj „ajnzar“ zapisati. Kaj neki bi bil zapisal, ko bi bil dvakrat vprašan in bi dvakrat ne bil znal? menda „vierte“ (čveterko), ker vse le na „topelt“ gré!

Kaj bo pa zdaj v počitnicah? mislil sem prav zložno dihati, pa so mi sapo tako zaprli. „Tri sto medvedov, pa nič kleti! — zdaj bom imel še to čast, da bom moral iti pred začetkom šolskega leta g. profesorja učiti, da se kaj pogovoriva zastran lanskega leta. Meni se to za malo zdi; kako lahko bi se bil profesor te sitnosti znebil, ko bi mi bil vsaj, če tudi dvakrat prečrtani „klinec“ zapisal; obedva

duhovni predstojnik, in dokler pravi kak učitelj, da je katoličan, je duhovnik njegov predstojnik, ki ima zato tudi pravico katoliškega učitelja na odgovor pozvati.

Rohrweck pa ni prišel. Tako sem bil primoran stvar nadaljevati in sem že 8. maja izročil deželnemu šolskemu svetu vlogo v tej zadevi, v kateri je bila pojasnjena vsa dotadnja razprava in v kateri je bilo dokazano, da je Rohrweck zlorabil svojo službo s tem, da je napadal vero šolskih otrok. Tudi sem naročil deželnemu šolskemu svetu, naj proti njemu potrebne korake stori, le to sem zahteval, pa ne, da bi deželni šolski svet v tej zadevi odločil. To se je zgodilo 8. maja. Notri do 6. sept. t. l. mi ni deželni šolski svet nič odgovoril, in zato sem primoran sam vzeti zadevo v roko in sem zato nesrečnemu učitelju pisal, naj se mi pride predstaviti, ako bom prišel 13. omenjenega meseca na vizitacijo v Leonfelden, naj se mi zvečer 12. predstavi. Tega ni storil. Iz Linca je pisal, da mu je iz teh in onih vzrokov nemogoče priti, in tako sem jaz drugi dan pri vizitacijski pridigi proti koncu potožil o šolskih razmerah v Leonfeldnu. Šole v drugih zadevah nisem omenil, in to toliko manj, ker jih nisem mogel poznati; a omenil sem verske razmere in posebno nevarnost, ki preti veri šolskih otrok po nekem učitelju, kterega pa z imenom nisem zaznamoval. To vse bi bilo seveda izostalo, ko bil se mi učitelj predstavil, se skesal svojega čina in bi mi bil obljubil, da hoče v prihodnje čuvati krščanski red pri poduku. Tudi sem mu v svojem pismu naznanil, da bom v slučajih, ako deželni šolski svet še dalje nič zoper njega ne ukrene, in se on sam ne poboljša, prisiljen s cerkvenimi kaznimi ga kaznovati.

Na to je nastal vrišč. Hujskal je, kjer je le mogel: pri posameznih ljudeh, v časnikih, pri svojih tovariših po deželi in, moji možje, vi sami veste, kaj je vse tu prišlo na dan, kako so ti njegovi tovariši velikem številu po deželi kričali in tukajšnjemu učiteljskemu listu sočutne adrese o tej zadevi pošiljali. Znano vam je, kako so me grdili in mi posebno zamerili, da žugam s srednjeveškim sredstvom, kakoršne so cenzure, cerkvene kazni itd.

Slednjič ravno čez pet mesecev se je sprivil deželni šolski svet na noge in mi je odgovoril, pa kako? Odgovor se glasi: „Pritožbe, ktere sem mu poslal, se mu zdé neopravičene in Rohrweck se je dovoljno opravičil.“ Aktov o tem Rohrweckovem opravičenju mi niso poslali, akoravno sem jaz deželnemu šolskemu svetu vse moje akte poslal. Jaz naj bi bil zadovoljen s tem odlokom deželnega šolskega sveta!

Taka je v glavnih potezah zadeva sedaj. Pristaviti moram le še toliko, da sem sprejel zadnje dneve od ubogega Rohrwecka pismo, v katerem pravi, da ni imel nikdar namena žaliti vero otrok, ter se sklicuje zopet na odlok deželnega šolskega sveta.

In zdaj, da končam to zadevo, še naznanim, da je prišla 13. t. m. k meni deputacija 13 mož iz peterih kmečkih občin Leonfeldske fare, obstoječa iz županov in drugih mož ter mi stavila to-le vprašanje: „Ali smo kot katoliški starši še dolžni svoje otroke pošiljati v šolo, kjer je naša vera v nevarnosti?“

Kako so prišli do tega točnega vprašanja, po-

sebnost do določene oblike, ne vem. Jaz sem se kar zavzel.

In na vprašanje, ali naj gredó tudi k deželnemu šolskemu svetu in mu stavijo to vprašanje, sem jim odgovoril: Da.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 27. oktobra.

Notranje dežele.

V koroškem deželnem zboru, ki je tudi že svojo letošnjo dobo zasedanja dovršil, govoril je poslanec g. Einšpieler o šolah in je topastim liberalcem pripovedoval, kakošne bi morale šole po Koroškem biti, da bi bile po želji Slovencev, in da bi jim koristile, kakor je njihov namen. Takošne ljudske šole bi morale biti: 1. katoliške, kakor so bile do leta 1869 po farah. Tistega leta jih je pa nova šolska postava spremenila v brezverske. Judje imajo židovske, luteranci luteranske, katoličani pa nimamo katoliških, šol temveč moramo brezverske imeti, (kako hočemo drugače „konfessionslos“ prevoditi?). Na takih šolah se ne bodo nikdar izgojevali verni in pošteni kristjani, ki bodo imeli srce in pamet na pravem mestu. 2. Šolska bremena se morajo, kolikor je mogoče olajšati. Za leto 1885 potrebovalo se bo že zopet 334.247 goldinarjev. Poleg teh bremen nakladajo se občinam še druge silno visoke doklade za stavbe šol, kakor „Mir“ poroča po 200 do 300% na občinske doklade. Med šolska bremena mora se tudi všteti predolga doba šolskega obiskovanja. 13- in 14letni otroci po šolah obleko trgajo, stariši morajo doma pa ljudi najemati za delo. Cela dežela zdihuje pod neznosnim bremenom in polajšanja prosi. Tudi je po deželi preveč nadzorovalnih oblastnij, kar se tiče poduka. Prepričani smo, pravi govornik, ko bi bilo tudi za polovico manj nadzornikov, kakor jih je, bi se otroci vendar ravno toliko naučili. Ako bi se število nadzornikov primerno znižalo, povišale bi se lahko plače učiteljem, ki so sedaj po nekterih krajih le malo boljše plačani, kakor čedniki! Lahko bi se jim potem dale plače po 6, 7 in 8 sto, kakor so to po Gorenji Avstriji storili. 3. Govornik v svojem in v imenu svojih somišljenikov odločno tirja, da se slovenskemu jeziku po ljudskih šolah na Koroškem odloči tisti prostor, kteri mu je po postavi določen. Na Koroškem vrinili so Slovence tri vrste šol. Čisto nemške, dalje take, v kterih se podučuje prve mesece slovenski, v nemščini pa se začne poduk že v prvem letu in pa take, v kterih je prvotni poduk slovenski, vendar se z nemščino začne že v drugem letu. Vse te in take šole niso za nas in so nepostavne, ker se slovenščina v taistih ne goji, pač pak se po mogočnosti zatira, kajti otroci se niti dobro črkovati ne naučé. Ljudstvo nikakor ni dovoljno, da se slovenščina tako odriva, kar pričajo mnoge pritožbe v tem oziru. Ljudska šola ima namen otroke izgojevati versko in npravno, izbujati in razvijati njih duševne moči, preskrbeti jim vednosti in ročnosti, ki so jim potrebne za življenje in daljše izobraževanje in tako narediti iz njih čvrste in poštene ljudi, ter koristne ude človeške družbe. Vsega tega pa ni mogoče doseči, ako se mladina podučuje v jeziku njej nerazumljivem. Slovenski Korošci zahtevajo toraj ljudskih šol s slovenskim učnim jezikom, nemščina naj bo pa le učni predmet v višjih razredih. Predloga govornik ni stavil nobenega, ker je sam rekel, da nima upanja, da bi ga visoka zbornica podpirala, še manj pa, da bi ga uslišala.

V Trstu so se morali mestni očetje zdatno pohiteti z deželnim zborom. Kakor se bodo naši čitatelji še spominjali, bil je deželni zbor na danes

napovedan. Ker so se pa vsled ministerjalnega odloka vsi deželni zbori že 26. t. m. zaključiti morali, tudi Tržaškemu ni družega kazalo, kakor že v soboto zvečer poslednje zasedanje pričeti. Poslanec Combi je med drugimi predlagal, da se mora pred vsem po postavnem potu na to gledati, da se Trst zveže neodvisno od južne železnice z Rudolfovo železnico, ktera se mora do tje kaj potegniti, kolikor hitro mogoče. Dalje naj se, kolikor prej toliko bolje, pričenejo študije za napravo zvezne železnice preko Turov med Rudolfovo in Gizelino železnico. Konečno je deželni zbor tudi popravil, kar je v prejšnji seji zakrivil. Pisali smo namreč v soboto, da so sklenili postaviti, ktera je že tudi potrjena, da morajo zavarovalna društva podpirati gasilna društva z letnimi doneski in rekli smo, da je tista postava škodljiva zavarovancu, ker zavarovalna društva vse podporne doneske za gasilce razdelé med zavarovance — da jih plačajo. Sedaj je Tržaški deželni zbor to popravil, ker je k dotični postavi izdal prepoved, da se podporni doneski nikdar ne smejo zavarovancem zaračunovati, kajti korist od tega, koliko se pri ognji reši, ima edino le zavarovalno društvo, nikdar pa ne zavarovane. Kako naj bi le toraj poslednji doneske plačeval, ki so njemu na škodo, namesto da bi mu hasnili?

Nemške novine so ob svojem času pisale, da je pri zgradbi *Dunajske mestne zbornice* več tisoč goldinarjev zginilo, o kterih nihče ne vé, koga da so se prijeli, ker ni nikjer kakega sledu o njih po računih. Na takošno grdo in velikansko sumničenje zagnali so Dunajski dotični krogi strašanski krik. Ker so tiste novice h krati na dveh krajih velike Nemčije prišle na svitlo, poslali so mestni očetje tudi na oba kraja svoje možé — po dva sta bila odšla s pojasnili. Nemške dotične novine so na to sumničenje preklicale, Dunajski magistrat pa je rekel, da jim bo že pokazal, kaj se to pravi. Imeli so na to na Dunaji še marsiktero sejo, in pri poslednji taki seji, kjer so bili zopet tisti tisoči na dnevnem redu, sklenil je pravni odsek mestnega odbora, reč pri miru pustiti, ter se zadovoliti le samo s preklicom, kterega so nemške novine prinisale. Drugi mestni očetje so pa temu sklepu pritrtili; menda so si mislili, da nektera reč tem bolj smrdi, čem bolj se meša. Čudno pa je vsekako, če imajo dotični možje res tako čiste roke, kakor pravijo, da se niso bolj postavili na noge proti takošnemu obrekovanju. Dotična vrednika bi bila gotovo po več let zaprta morala biti, ker se je primerilo, da je vrednik že več mesecev moral sedeti, zato, ker je resnico pisal.

Po Ljubljani je razširjena vest, da na *Hrvaškem* poslancev ne pusté v deželni zbor. Vest je resnična; da jih pa notri ne pusté, so pa poslanci sami zakrivil, ki niso za lepe besede nič marali, ki so se neotesano, prav po hribovski obnašali, ki so pozabili, da je tako govorjenje še v krčmah prepovedano, koliko manj dostojno je pa v deželnem zboru. Deželnemu zboru hrvaškemu po nikaki ceni ni bilo mogoče delovati, dokler so bili tisti hribovci notri, kati sami so se izjavili, da ne bodo poprej mirovali, dokler predsednik, kterega so sleparja in malopridneža imenovali, ne prekličé, kar je govoril. Podtikali so mu, da je obdolžil stranko prava, da ni lojalna. To pa ni res, predsednik Hrvat je le rekel, da ima adresa njena znake neljalnosti, kar je tudi res. Stranka, ki se ne sramuje presvitlemu vladarju samemu nasproti surovost in neotesanost prodajati, nima prostora v deželnem zboru, tem manj pa še le tedaj, ako njegovo delovanje ovira. Sicer pa tudi pri Starčevičancih domoljubje ni družega, kakor razvita zastava, s katero po deželi kričé: glejte nas, mi in nihče drugi! po drugi strani se je pa dr. Starčeviču že dokazalo, da je kmetu prodal posestvo zarad dolžnih 90 krajcarjev. Kje pa je tukaj domoljubje? Ali je morda v tem domoljubje, da se obravnave v deželnem zboru zavlečavaje in di-

bi bila v počitnicah mir imela — toda naj bo; saj nevedne podučiti, je dobro delo; ali to je hudiman, čisto negotovo je, jo bova li zdela ali ne! Meni, Bogu bodi poteženo! je počitnice čisto skazil; nobenega, nobenega pravega veselja si privoščiti ne morem; nikamor potovati ne smem, ne na lov hoditi itd., „kljuka“ me vedno doma drži, kakor „tat briča“ — da, „kljuka“ je že vrag!

Zdaj še le spoznam, kako nespametno je, ako se „študent“ o šolskem času pridno ne uči, kar bi marsikterokrat lahko storil. Kako po strani gledajo takega reveža pa še le starši, bratje, sestre in radovedni sosedje; na vse to nas reveže pa še v „cajtenge“ dajo kako smo izdelali! Udarec na udarec! Glejte, premišljeval sem po tej nesreči večkrat, glejte moji pridni tovariši so tako veseli, ker so dobro spricalo dobili; zdaj o počitnicah se bodo oddahnili od svojega truda; privoščim jim to veselje, ker so se med šolskim letom na vso moč učili, da bi bili skoraj „kevžih“ dobili; drugi smo jih v posmeh imeli; zdaj pa mi težko dihamo, kakor bi naduho imeli, pa še kakšno! Uni pridni bodo že svojo „bolezen“ zgubili — saj bodo šli križem sveta, kakor deseti brat, učit se zemljopisja praktično, ali obiskovali

bodo doma kakega prijatelja ter se z njim zabavali; morda hodili zajee strašit ali kar je že tekočega in letečega; to je zopet „gaudium“, telo se krepi, duh izvedruje.

Kolika priložnost jim je dana, nabirati si lepih, domačih, nepopačenih besedi, ki pri izdelovanju šolskih nalog kaj prav pridejo. Koliko podučnega in zabavnega izvedó od kakega starega lovca; kaj še le, ako se soznanijo s kakim polharjem! No, ta jih bo naučil polhove škatle delati; pa tudi, kedaj in kako se te Valvazorjeve živalice lové. Star polhar vedel bo povedati reči, ki so res in ki niso res. Tudi prav strašne reči bo dijak od njega zvedel; polhar že tako rad take reči pripoveduje, ker ga je v gojzdu nekako groza bilo po noči; posebno na takih krajih, kjer se je kedaj kaka nesreča zgodila, bodisi da se je kdo ubil, ali pa medved koga prehudó počesal, ali mu ris vratno žilo pregriznil in kri izpil. Kaj še, ako se je komu škrt prikazal... tisti, tak, o kterem Valvazor toliko pripoveduje. Res, še zdaj je dosti ljudi, ki o „škratelnju“ ravno tako mislijo, kakor Valvazor pred par sto leti; ta misel je grozno vkoreninjena!

Bilo je nekako l. 1865, ko se je bila po malem

kolera oglasila v N. Dijaki so o sv. Mihelu že v šolo prihajali stanovanja si iskat itd. Ali g. vodja jih opomni, da je šola za en mesec zaprta zarad bolezn, kar je bilo tudi razglašeno — „študent“ za to ni vedel; morda 14 dni nobenega časopisa bral ni; od tod ta neprilichnost. Hitro smo jo odrinili polni veselja; zdaj bo še le „lušno“ zdaj, ko se je trgatov po večem ravno pričela, pa tudi lov — posebno na polhe. Tudi jaz jo mahnem proti „Suhikrajni“. V Soteski jo vrežem čez most; tik Krke jo naprej pobiram, kar pridem do kraja, kjer si je pred leti ranjen medved rane izpiral; tu malo postojim, gledam gori na levo proti staremu Sotejskemu gradu, same razvaline sem videl iz srede drevja, časa ni bilo to „delo časa“ bolj natanko ogledati si, pač pa bukve polne žirú ogledujem in pod njimi veliko ravno jedenega žirú najdem.

No, no, že vem, kaj to pomeni. Polh še ni šel spat, je še zunaj, bo že, kakor nalašč za ta mesec.

In ker sem bil žejin, vležem se na trebuh in po dolgem vodo Krknico pijem. Zdaj se spomnim tistega „Suhokrajčana“, ki je ravno po tej poti v N. na somenj šel in, ker je bil žejin, storil je ravno tako kakor jaz ter „firštovo“ vodo pil. No, saj jo

jete (plače poslancev) dan na dan zastoj tekó? Če bi tudi vse drugo domoljubno in na narodno korist bilo, to gotovo ni!

Vnanje države.

Rusija jela je delati tri velike vojne parnike v dveh ladjedelnicah črnega morja h krati, v Sebastopolu namreč in v Nikolajevu. Pomen tega koraka je tolišen, da se ga cela Rusija zaveda in raduje, kajti začetek je to bodočega brodotva v črnem morji, kakor ga je Rusija ondi imela do Krimske vojske. Tedaj pa je mednarodna konferenca črno morje dooločila za mednarodno last in vsled tega niste smeli ne Rusija in ne Turčija več nego po toliko brodotva ondi imeti, kolikor ga je ravno za policijsko službo potrebnega bilo. Leta 1870 se je jelo to Rusiji preneumno zdeti in je rekla, da se ne bo nič več tistih pogodb držala in leta 1871 so se spremenile v tem smislu, da so se morske ožine za vse velesile zaprle, Turčija se je pa ondi postavila za čuvaja, ki naj le tiste parnike v črno morje spušča, kateri se ji ne zdé sumljivi ali nevarni. Rusija je spoznala potrebo, da ako hoče kedaj na Carigrad računati, mora v črnem morji brodotvo imeti, katero bo, ako bo treba, od te strani pritisnilo. Poleg omenjenih treh parnikov, napravili si bodo tudi še nekaj torpednega brodotva, katero bo 12 milijonov goldinarjev pogoltnilo. Ravno toliko veljale bodo pa omenjeni trije pričetni parniki „Katarina“, „Sinope“ in „Česme“. Car Aleksander je poslal po telegrafični žici svojo čestitko „zibeli bodoče slave črnomoškega brodotva!“

V **Petrogradu** se 19. t. m. zvečer našli zopet tajno tiskarno, v kateri so zasačili tudi mnogo papirjev, iz katerih so povzeli načrt o nakanjenem umoru cara Aleksandra III., sedanjega ruskega vladarja. Mnogo so jih vsled tega zopet zaprli. Na Ruskem res ne bo poprej miru, dokler se kak velikanski preobrat ne napravi. Revolucija se bo pričela, v kateri bodo prvo polovico nihilistov pobili, drugo pa polovili in v Sibirijo poslali. Potem je še le mogoče, da bi se mir naredil, poprej pa ne. Vlada bo pa tudi še precej veliko pripustiti morala.

„Denar ali pa življenje svojih otrok!“ to je parola, ki jo je izdal francoski general Brière v **Tonkinu**, kjer so mu začeli Kitajci za petami stati, da skoraj ne vé, kako bi se jim obranil. Francozi se bodo morali jako potruditi, ako bodo hotli ohraniti, kar sta jim Courbet in Brière priborila. Cincanje in omahovanje, ali bi, ali bi ne, bi bilo tukaj silno škodljivo. Lahko jim je bilo znano, da za vojsko se potrebuje denarja, v drugič denarja in tretjič zopet denarja. Sedaj še le v kamori se za to pričkati, ali bi se in koliko bi se dovolilo, je prepozno, ter bi lahko postalo tudi škodljivo. Vsako oprezovanje jim zná pogubonosno biti, kajti Kitajci ne bodo čakali, ali bodo Francozi v Parizu dovolili 10.000 mož in nekaj frankov za podporo Tonkineški armadi, temveč bodo vdarili, kedar se jim bo za to priložnost ponudila. Francoska vojska blizo 15.000 mož je razkosana po trinajstih posadkah, ki so jo ravno polovico pobrale. Druga polovica bori se pa z boleznimi in Kitajci, kakor se ravno vé in zna.

Izvirni dopisi.

Iz Cola nad Vipavo, 24. oktobra. (*Colski farizej*.) Dragi „Slovenec“! Od tod dobiš malokdaj kak dopis in še takrat nič prijetnega. Tako sem vam pač enkrat nekaj pojasnil naše sitne razmere, a že pred dolgo časom, če pa mislite, da so se naše razmere toliko zboljšale, da nimam kaj več pisati ali

bom pa tudi potegnil; doma pri nas je suša! Ali Aueršpergov gozdni čuvaj, ko je to videl, se je hotel malo ponorečevati ter dejal: Mož! ne, ne! — voda je „firštova“.

Ali ne bodi nemaren — kaj zlomka! „firšt“ gor ali dol — jaz sem žejin, odgovori možicel. No mož, le še enkrat jo potegnite, saj „firšt“ ne bo nič rekkel zato. Naprej gredé je malo godrnjal, kako čudni so ljudje na svetu, skoraj bi vode ne smel piti, pa jo je toliko! saj še pri nas doma žejnemu pit damo kapnice, dasiravno bi jo sami potrebovali. Pa naj bo; bom za „andrugikrat vejdu“. — Smeh me je tako posilil, da sem se je res težko napil, ko mi je to na misel prišlo.

Ko dalje grem in grem, povsod vidim jéden žir — hm — ta mesec ne bo slab; se dá še kaj storiti. Bo menda tudi na naši strani kaj polhov, saj se še gojzd skupaj drži?

Gori proti Malim Laščem sem imel načrt že izdelan, kako bo šlo ter sam pri sebi pravim: Nekaj škafel je že narejenih, nekaj bi jih znal pa sam narediti, saj sem videl, kako jih je stric Miha delal, dokler je doma bil, zdaj pa v Stopičah počiva; umrl je bil za kolero 1855. leta. Bog naj se ga usmilí!

(Dalje prih.)

potožiti, se pač motite. Kjer je kak predrzen sitnež ga pač ni kmalu mirú. In ravno tako je pri nas. Da najpred opravičim ime farizeji, da so bili tukajšnji zagrizenci neko pridigo našega č. g. duhovnika, v kateri je primerjal nekdanje in sedanje farizeje, kar popolnoma na sebe obrnil; kar bi ne bilo napačno, naj bili bi spoznali ter rekli: Mea culpa. Ali ne, ampak pravične so se delali in so, kakor je bilo slišati, nameravali ga zarad tega tožiti, samo prič so še iskali, pa jih niso mogli dobiti. Da so pa s tem lepo spričevalo dajali, da dotične pridige sami še slišali niso, in da toraj tudi niso bili pri službi božji, tega niso pomislili; kajti ako bi bili pri službi božji, bi lahko bili kar sami pričali, in bi jim ne bilo treba nobenih prič iskati.

Obnašanje teh Colskih zagrizenih farizejev je zares čedalje bolj nesramno in nestrpljivo. V časnikih, kjer bruhajo svoj zeleni žolč zoper tukajšnjo konservativno stranko, si, da bi deloma svojim dopisom večo veljavo dali, deloma pa tudi da bi bolj duhove dražili, pri svojih podpisih prilastujejo pri občinskem zastopu stopnje, katerih že leta in leta nimajo. Tako se je nekdo v nekem „Poslanem“, ki se nahaja v št. 169 „Slovenskega Naroda“ t. l. podpisal za župana, kateri te stopnje nima že čez 6 let; s tem je očitno pokazal, kako zeló zopet hrepeni po tej časti, dasiravno pri vsaki priliki zatrjuje, da bi je ne hotel več sprejeti, ako bi mu tudi bila na ponudbo. Saj tega se mu pa tudi ni treba bati; kajti težko se bodo volilni možje pri kateri prihodnji občinski volitvi tako zeló zmotili, da bi mu še to častno službo naklonili.

K sklepu pa še to. Ti ljudje se pa še najbolj nesramni kažejo pri tem, da presegajo svoj delokrog. Minuli so morebiti že kak štiri meseci, kar se je bila v neki tukajšnji gostilnici zgodila nedostojnost, ktera bi se pač podala divjakom, ne pa podložnim avstrijske države, ktera skrbi za vsestransko njihovo oliko. Gostilničar je bil zoper dotičnega rogovileža vložil pritožbo pri c. kr. sodnji Vipavski; sodnija je poleg zaslišanja prič zahtevala, kakor je že pri taci slučajih navada, tudi spričevalo gledé značaja, poprejšnjega življenja in zadržanja dotičnega rogovileža. Zarad tacega spričevala bi se moral župan s svojima svetovalcema posvetovati, in po njihovi sodbi in sklepu naj bi ga bil občinski tajnik spisal. Pa kaj mislite, da se je to tudi res zgodilo? — Colski farizeji, ki nikakor niso v to poklicani, so rogoviležu, kateri je z njimi enega duhá in tudi trobi v njihov rog, sami skovali spričevalo, v katerem ga hvalijo in povzdigujejo zarad njegove poštenosti in pridnosti; v katerem pravijo, da je pri vsi občini jako priljubljena oseba, kar je, se vé da, vse pretirano, in tajnik županov moral je to spričevalo prepisati in sodnji odposlati. Na tako spričevalo se sodnija zeló ozira pri sodbi zatočenca, in po vsi pravici se tudi mora ozirati, kajti župan s svojima svetovalcema gotovo v vsaki občini dobro pozna svoje ljudi, saj imel bi jih poznati.

Glejte, tako se zgodi, da pridejo krive obsojenja, dasiravno gosposka ni tega kriva.

Domače novice.

(*Častno diplom*) prinesli so Idričanje v soboto gospodu deželnemu predsedniku baronu Winklerju. Pisana je na pergament, vezana pa v rudeč žamet in z baronsko krono in Winklerjevima začetnicama ozaljšana. Izdelal jo je c. kr. gozdni paznik gosp. Fajgel v Idriji.

(*Društvo za zidanje cerkve Jezusovega Srca v Ljubljani*) z naslednjimi vrsticami le svojo dolžnost spolnuje, če z novega poročá o stanu versko-dmovinskega dela, katero je v zaupanji v Boga 10. maja 1881 o poroki presvitlega cesarjeviča Rudolfa s presvitlo kraljično Štefanijo pričelo in z božjo pomočjo toliko dovršilo, da je bilo že 1. julija 1883 v svoj sveti namen posvečeno.

13. julija ravno tega leta so blagovolili Njihovo apostolsko Veličanstvo, naš preljubljeni cesar obiskati cerkev Jezusovega Srca ter ji letošnje leto zares cesarsk dar podeliti, kakor je tudi to sveto delo od mnogih visokih in blagih dobrotnikov veliko podpore dobivalo.

Med dobrotniki se pa nahajajo tudi mnogi posli in ubožni, ki so za novo cerkev lepe darove donašali.

Le z združenimi močmi je bilo mogoče v tem

kratkem času to prelepo delo izpeljati, s katerim je bila že marsiktera duša rešena.

Lepa in priprosta zidava v gotiškem slogu izpeljane cerkve, veliki altar, leca, križev pot, okna, tlak, lepo, spodbudno, cerkveno petje ubozih sirot, služba Božja, ki jo častiti gospodje misijonarji tam opravljajo, — vse zbuja pripravne čutila v vernih, ki jih vanjo, zlasti ob nedeljah in praznikih toliko prihaja, da je bilo že večkrat v njej za vse premalo prostora.

Vsak dan se v novi cerkvi za njene dobrotnike moli in gotovo bode Gospod sam vsakemu za vse dobrote — za vsak dar, najobilnejši plačilo podelil na tem in unem svetu.

Britko je pa tudi slišati o dolgéh, ki so še na tej hiši Božji.

Okoli 40.000 goldinarjev še ni poplačnih, in upniki zahtevajo obresti.

Manjka pa še tudi treh stranskih altarjev, orgelj (za zdaj so le za silo napravljene), in velik del omrežja, ki je potrebno k popolni zagraji cerkve od ceste.

Prijatelji Božjega Srca naj blagovolijo toraj še zanaprej to prelepo delo podpirati.

Zbirke v cerkvi ali v prijateljskih druščinah bodo gotovo najlepši vspeh imele.

Vsak, tudi najmanjši dar se bo s hvaležnim srcem sprejel.

V zaupanji, da bodo prijatelji najsvetejšega Srca tudi še zanaprej to delo pospeševali Bogu v čast in v slavo svetli cesarski hiši, društvo za zidanje cerkve Jezusovega Srca v Ljubljani to sporočilo toplo priporočá v milostni pomislik ter se nadja, da bode novi cerkvi z novega lep darek pridobilo.

Odbor.

(*Dnevni red javne seje mestnega odbora*), ktera bode v torek 28. dan oktobra 1884. leta ob 6. uri zvečer v mestni dvorani. I. Naznanila prvosedstva. — II. Finančnega odseka poročilo: a) o Marijine bratovščine Ljubljanske prošnji za znižanje takse o ogledu mrličev gledé njenih družabnikov; b) o Ivana Skubéta, sluga na veliki realki Ljubljanski, prošnji za petletnico; c) o prošnji Matije Zdešarja, hišnega gospodarja na Poljanskem nasipu št. 48, zaradi prodaje mestne parcele tik njegove hiše; d) o mestnega magistrata nasvetu, naj se štirim magistratnim detektivom dovoli po 10 glđ. nagrade za revizijon psov gledé davka; e) o Janeza Žabjeka prošnji za znižanje najmovine mestni mesnici v šolskem dnevoredu; f) o mestnega magistrata predlogu, naj se odpiše neiztirljiva najmovinska doklada 132 glđ. 22 kr.; g) o J. J. Kanca prošnji gledé bonifikacije za upeljani špirit. — III. Stavbinskega odseka poročilo: a) o kranjske stavbinske družbe pritožbi zoper magistratno prepoved gledé nekterih stanovanj; b) o Tilna Bončarja pritožbi zoper mestnega magistrata nalog, da mora podreti nek svinjak; c) o Elije Predoviča prizivu zaradi prebivotnega dovoljenja. — IV. Policijskega odseka poročilo o m. odb. dr. Drča predlogu zaradi odprave prodajanja kruha na mestnem trgu. — V. Šolskega odseka poročilo o sprejemu pomožnih učiteljev na mestnih ljudskih šolah. — Naposled: Tajna seja.

(*Čast. g. dr. Janez Svetina*) postal je pravi gimnazijski učitelj, privzemši k veronauku na gornji gimnaziji tudi propedeutiko.

(*Veločipešca*) izkazovala sta se včeraj opoldne okoli „Zvezde“ kjer je godba svirala. Ravno pred nunskim samostanom zgubil je eden tistih dveh ravnotežje in je poljubil mater zemljo, to ne iz hvaležnosti, ker ga nosi in njegovo sitnost, temveč ker je bila njena privlačnost večja mimo njegovega ravnotežja. Pobil se je po obrazu. Občudovalcov je imel toliko in tako glasnih, ki so mu ploskali in smejali se, da bi jih bil vsak gledališki igralec prav iz srca vesel. Je že vrag, da ima človek poleg nesreče skoraj vedno tudi še sramoto.

(*Trčila sta se*) dva voza včeraj ob petih popoldne pred deželno bolnišnico. Iz Šiške pridiral je gosposk voz iz „Dolgih ulic“ pa kmetišk voz z nevestami. Podrla sta čez cesto gredočo žensko sicer ni bilo nobene nesreče. Za ušesa bi bilo dobro prijeti srboritega voznika, ki okoli ovinkov dirja.

(*Splašil se je*) konj v gledališki ulici, ki je vprežen pred Auerjevo gostilno sam stal, zanikern gospodar iz Ljubljanske okolice se je pa v gostilni krepčal.

(*Narodna šola*) v Središči na Štajarskem se bo razširila na četirirazredno in je c. kr. dež. šolski svet razširjenje že dovolil.

(100.000 goldinarjev) in pa 6 vodnjakov zahteva Ilirska Bistrica od Tržaškega magistrata za vodo, ako jo hoče imeti.

(Duhovske spremembe v Krški škofiji.) Preč. g. Pavel Kohlmayer, dekan in župnik v Bergu, je odlikovan z viteškim križcem cesarja Frane Jožefovega reda. Č. g. Jožef Fric, župnik v Šmohoru, je povišan za dekana spodnje Zilske doline. Č. g. Lovro Walder, doslej mestni kaplan v Beljaku je prestavljen za stolnega kaplana v Celovec, in njegovo mesto v Beljaku nastopi č. g. Jan. Schwingshakl, ki je sprejet v Krško škofijo. Č. g. Janez Obereder, kaplan v Zgornji Beli, gré za farnega oskrbnika v Reče (Mörtschah). Kaplanijske službe so nastopili č. gg. Jožef Jandl v Zagorici, Mat. Moser v nemški Kaplji, Leopold Pazdera v Zgornji Beli in Janez Vaneček v Požarnici.

(Domača obrtnija) razvija se na splošno radost vedno bolj in bolj po širnem svetu. Tako smo zvedeli, da sta prevzela znana rodoljuba gg. Kajzel in Geba v njihovi stroki spadajoče naprave pri stavbi gledališča na Reki in sicer g. Kajzel vse steklarska dela in ogledala, g. Geba pa napravo strelodvodov in hišnega telegrafa.

(Nahod!) Kdo ga nima v tem neugodnem vremenu? Skoraj da vsak nosi rudečkast nos in solzne oči, in vendar ni nič lajšega, kakor nahod odpraviti, kako — čujte in to največkrat že v eni sami noči. Ko se spravljate v posteljo, obujte volnate nogovice, če pa tistih ni pri rokah so pa tudi drugačne dobre, le naj se jih namesto po ene, po dva para obuje in z njimi spat gre. Na ta način se noge po noči dobro pregrejejo in nahoda navadno že zjutraj ni več. Če je pa posebno hud, napravi naj se enako še drugo noč in ni ga tako hudega nahoda, da bi ga v dveh nočeh ne pregnale nogovice.

Razne reči.

— Jelačičevo sabljo nosil je general kornjce prof Bigot de St. Quentin. V svoji oporoki jo je volil Nj. cesarski visokosti nadvojvodi Albrechtu, kateri jo je tudi sprejel. Grof Bigot je ob svojem času od hrvaškega bana samega v dar dobil.

— Sloveč luteranski učenik je svoji materi o smrti uri na njeno prašanje, ktera vera je boljša, prejšnja katoliška ali sedanja luteranska, odgovoril: Mati, ostanite le v katoliški veri! V luteranski se res laglje živi (po svoji poželjivosti), a v katoliški se srečnice umrje. — To nam je na misel prišlo, ko smo čitali o spreobrnjenji framasona Parrinija v Florenci. Profesor Parrini je bil glasovit framason, tedaj ne zadnje vrste. Pred dvema letoma je naredil oporoko o svojem premoženju, kjer pa tudi duše ni pozabil. Pridejal je namreč dostavek: „V moji smrti bolezn se nima duhovnik k meni prikazati, pa tudi po smrti mojega trupla nikak duhovnik k pogrebu spremljati ali pokopavati.“ Dobro; v življenju in zdravju se res lahko vsakoršne burke vganjajo, a v smrti je vendar le malo drugače. — Primeri se, da je bil neverni profesor v dvoboju ranjen. Zdravnika naravnost popraša, je li za-nj kaka smrtna nevarnost ali ne? In ko mu zdravnik odkritosrčno pové, da rana je jako nevarna, se profesor malo zamisli ter ukaže, da naj mu katoliškega duhovna pripeljejo. Duhovnik sicer takoj pride, a po dolžnosti mu tudi pové, da v dvoboju ranjeni in framasoni so izobčeni in brez poklica sv. zakramentov ne morejo prejemati. In kaj stori Parrini? Pokaže se celega moža, ki se za neslane čenče posvetnjakov ne zmeni: S križem v roki v pričo dveh mož je vse preklical, kakor predpisuje sv. katoliška cerkev. S pobožnostjo prejme potem sv. zakramente, se Bogu popolno daruje in mirno umrje. Blagor mu! — Kaj pa laški liberalci! Potuhnjeni so glave stikali ter se osupnjeno pogledovali. In naši mali in veliki brezverni duhovi! Smijali se bodo ter zabavljali — čez „Slovenca“.

Telegrami.

Dunaj, 27. oktobra. Skupni budget, kakor se je taisti predložil letošnjim delegacijam znaša v ordinariju 109, v ekstraordinariju 7 milijonov goldinarjev. Ako se odštejejo dohodki iz carine z 18 milijoni, ostaja še potreščina 97-8 milijonov, in ta zadene Avstrijo z 67 milijoni. V ekstraordinariju za vojno mornarico zahteva se za napravo torpedne ladije 300.000 in za 10 torpednih čolnic 840.000 goldinarjev.

Dunaj, 26. oktobra. Tovarna za izdelovanje lokomotiv v Dunajskem Novem Mestu

odpustila je tisoč delavcev, ona v Florisdorfu štiristo in Werdlova puškarna pa petsto.

Dunaj, 26. oktobra. Zgorela je na morji nemška v Novi Orleans namenjena ladija iz Hamburga. Mornarji so vsi potonili in niti jeden se ni zamogel rešiti.

Budapešt, 27. oktobra. Avstrijska delegacija volila je soglasno Smolko za predsednika.

Bruselj, 26. oktobra. V Löwen so bili minoli četrtek izgredi, pri katerih je bilo nekaj oseb ranjenih še več pa zaprtih. Kralju so v Bruselji predložili listo novih ministrov; za predsedništvo Bernaert, ki bo imel ob enem finance, za pravosodje Devolder, notranje zadeve in poduk Thonissen, zunanje zadeve Demsreau, vojsko Pontus, železnice Vandenpeereboon, poljedelstvo pa Debruyen. Kralj se ni še odločil.

Novi Jork, 26. oktobra. Velik del mesta Milwaukee v severni Ameriki je pogorel. Škoda je nezmerna.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

27. oktobra.

Papirna renta po 100 gl.	81 gl. — kr.
Sreberna " "	82 " 15 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	103 " 45 "
Papirna renta, davka prosta	96 " 10 "
Akcije avstr.-ogerske banke	862 " — "
Kreditne akcije	287 " 90 "
London	122 " 20 "
Srebro	— " — "
Ces. cekini	5 " 78 "
Francoski napoleon	9 " 70 ¹ / ₂ "
Nemške marke	59 " 95 "

Od 25. oktobra.

Ogerska zlata renta 6%	123 gl. 10 kr.
" " " 4%	93 " 35 "
" " " 5%	88 " 80 "
Akcije anglo-avstr. banke 200 gl.	106 " 50 "
" " Länderbanke	104 " 10 "
" " avst.-oger. Lloyd v Trstu	568 " — "
" " državne železnice	300 " 50 "
" " Tramway-društva velj. 170 gl.	213 " 25 "
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 124 " 50 "
4% " " " 1860	500 " 135 " 25 "
Državne srečke " " 1864	100 " 173 " — "
" " " " 1864	50 " 171 " 50 "
Kreditne srečke	100 " 178 " — "
Ljubljanske srečke	20 " 23 " — "
Rudolfove srečke	10 " 18 " 50 "
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	109 " 30 "
" " Ferdinandove sev.	105 " 50 "
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 " 50 "

Tujci.

25. oktobra.

Pri **Maliči**: Hugo Mehalo, C. Danner, Anton Retezar, Josef Steinmassler, Evald Kalcher in Hansel, trgovci, z Dunaja. — Josef Sindici, mag. uradnik, s soprogo, iz Trsta. — A. Meer, e. k. dvorni fotograf, iz Celovec. — D. M. Löwy, trgovec, iz Siska.

Pri **Južnem kolodvoru**: A. Schmidt, uradnik, iz Lutzerne. — Dr. Karl Povinelli, advet. concipient, iz Bruneka. — Josef Stubenvoll, povzetnik, iz Maribora.

Umrli so:

22. okt. Janez Marzulini, kavarnarjev sin, 18 let, Vegove ulice št. 2, plućna tuberkuloza. — Pavel Lenasi, bogoslovec, 20 let, Gradišče št. 14, jetika. — Miha Mlinar, gostilničar, 50 let, Kravja dolina št. 2, jetika. — Polona Zaje, usmiljena sestra, 31 let, Kravja dolina št. 11, jetika.

23. okt. Janez Haselwanter, poslijenec, 52 let, Poljanski nasip št. 50, Pleuritis. — Franc Semič, postreščekov sin, 16 mes., Streliške ulice št. 8, vsled katara v črevesu.

V bolnišnici:

19. okt. Egidij Kuhar, delavec, 53 let, jetika.
20. okt. Luka Leskovec, gostač, 80 let, vsled raka.
22. okt. Matevž Jakolin, delavec, 43 let, jetika.

V vojaški bolnišnici:

23. okt. Matija Grabar, pešec v 97. pešpolku, 21 let, vsled vnetja reber.

Tržaško tržno poročilo.

Kava: Santos po 53 gl., Rio 48, St. Domingo 56, Portorico 86, Cejlon 74—120, biserna 96, Java 63, Mokka 94—102.

Sladkor po 18.75—26 gl.

Dišave: poper 91 gl., žbice 71.

Južno sadje: dateljni 50, fige iz Kalamate 14, iz Smirne 40, rozine 13.50 pomoranče 4, limone 3.— za vsak zaboj, rožiči 8, mandeljni 80.

Olje: laško 58—84 gl., albansko 44—46, dalmatinsko 44, angleško 36, petrolej 9.75.

Kože: juhtovina 260, podplatje 125—160, teletnina 357—616, jagnječi kožuhi sto komadov 60, zajče sto komadov 24 gl.

Volna: bosanska 105 gl., albanska 112, isterska 110.

Bombaž: ameriški 75, indiški 46.

Ježice po 11—27 gl.

Mast: maslo 95—100, angleška 55, ogerska 59, špeh 56.

Žito: pšenica ruska 7.25—8.75, laška 9.25, koroza 6.50, rž 7.25, oves 7, fižol 10.75—11.25, grah 13—15, riž laški 15—21, indiški 11.50 goldinarjev za vsakih 100 kilogramov.

Krščanski nauk

za

prvence.

(Prvo in drugo šolsko leto.)

Sostavil

Simon Zupan,
katehet.

Z dovoljenjem visokočastitega knezoškofijstva Ljubljanskega.
Druzega natisa.

Cena: mehko vezan 12 kr., trdo vezan 16 kr.

Dobiva se v

Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

J. pl. Trnkóczy,

lekar „pri zlatem samorogu“,

priporoča in razpošilja s poštnim povzetjem

Marijacejske kapljice

za želodec,

MARIA-ZELLER
TROPFEN
NUR ECHT BEI
APOTHEKER TRNKOCZY
HAIBACH 4 STUCK 20.

kterim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvrsten vspeh pri vseh boleznih v želodecu in so neprekosljivo sredstvo zoper: mankanje slasti pri jedi, slab želodec, urák, vetrove, koliko, zlatenico, bljuvanje, glavoból, krč v želodecu, bitje sreca, zabasanje, gliste, bolezn in vranici, na jetrih in zoper zlato žilo. 1 Steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gl., 5 tucatov samo 8 gold.

Svarilo! Opozarjamo, da se tiste istinite Marijacejske kapljice dobivajo samo v lekarni pri „Samorogu“ zraven rotovža na Mestnem trgu v Ljubljani pri J. pl. Trnkóczy-ju. Razpošiljava se le jeden tucat.

Cvet zoper trganje

po dr. Maliču,

je odločno najbolje zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter žvicah, oteklino, otrpnele ude in kite itd., malo časa čee se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvetu zoper trganje po dr. Maliču“ z zraven stojčim znamenjem; 1 stekl. 50 kr.

Zahvala.

Gospodu J. pl. Trnkóczyju, lekarju v Ljubljani.

Moja mati so na protinski bolezn na nogi silno trpeli in razna domača zdravila brezvspešno rabili. Ko je pa bolezen čedalje hušja prihajala in vže več dni niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na Vaš dr. Maličev protinski cvet za 50 kr. ter si ga nemudoma naročim. In res, imel je čudovit vspeh, da so se po kratki rabi tega zdravila oprostili mučnih bolečin. S popolnim prepričanjem priznavam toraj dr. Maličev protinski cvet kot izvrstno zdravilo in ga vsakemu bolniku v jednaki bolezn priporočam. Vaši blagorodnosti pa izrekam najprisrčnejšo zahvalo, zvssem spoštovanjem udani

Franc Jug,

(30) posestnik v Šmarji p. Celji.

Planinski želiščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratoból, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch)

jetrno olje,

najbolje vrste, izborno zoper bramore, pljučnico, kožne izpustke in bezgavne oteklino. 1 stekl. 60 kr.

Salicilna ustna voda,

aromatična, vpliva oživljajoče, zapreči pokončanje zob in odpravi slab duh iz ust. 1 steklenica 50 kr.

Kričistilne kroglice,

e. k. priv.,

ne smela bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se vže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobólu, otrpnjenih udih, skazenem želodecu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah à 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gl. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavoj.

Izvrstna homeopatična zdravila se pri nas zmirom frišne dobivajo.

Naročila z dežele izvrše se takoj

v lekarni pri „samorogu“

Jul. pl. Trnkóczy-ja

na mestnem trgu v Ljubljani.